Lietas arhīva Nr. A42-01244-19/14
ECLI:LV:ADRJRIT:2019:1025.A420124419.6.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2019.gada 25.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese L. Hāzenfuse,

piedaloties pieteicējai /pers. C/, pieteicējas pārstāvei /pers. D/,
atbildētāja – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras pārstāvei /pers. E/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. C/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu veikts /pers. C/ piešķirtās vecuma pensijas uz mūžu pārrēķins.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk – VSAA) 2013.gada 6.februāra lēmumu Nr.3/335622 /pers. C/ piešķirta valsts vecuma pensija invalīdam uz mūžu *(lietas 118.lapa)*.

Ar VSAA 2013.gada 6.februāra lēmumu Nr.3/335645 /pers. C/ piešķirta piemaksa pie vecuma pensijas par apdrošināšanas stāžu līdz 1995.gada 31.decembrim Ls 17,50 mēnesī *(lietas 123.lapa)*.

Ar VSAA Zemgales nodaļas 2017.gada 10.maija lēmumu Nr.17/939402, no 2017.gada 1.janvāra pārskatīta pieteicējas vecuma pensija invalīdam uz mūžu.

Ar VSAA nodaļas 2017.gada 2.oktobra lēmumu Nr.17/1802089 nolemts pārrēķināt valsts vecuma pensiju invalīdam uz mūžu sakarā ar iemaksu papildināšanu periodā pirms pensijas piešķiršanas vai pārrēķināšanas, uzkrāto pensijas kapitālu periodā pēc pensijas piešķiršanas vai pārrēķināšanas *(lietas 27.-28.lapa)*.

2017.gada 31.oktobrī /pers. C/ iesniedza apstrīdēšanas iesniegumu *(lietas 58.-62.lapa)*.

Ar VSAA direktores 2017.gada 1.decembra lēmumu Nr.17/2217957 lēmums Nr.17/1802089 atstāts negrozīts *(lietas 63.-67.lapa)*.

2017.gada 7.decembrī /pers. C/ vērsās VSAA ar jaunu iesniegumu (*lietas 68.-70.lapa)*.

2018.gada 5.janvārī /pers. C/ sniegta atbilde *(lietas 71.-74.lapa)*.

2018.gada 2.februārī /pers. C/ atkārtoti ar iesniegumu vērsās VSAA *(lietas 75.-89.lapa)*.

2018.gada 2.martā /pers. C/ sniegta atbilde *(lietas 91.-93.lapa)*.

2018.gada 22.martā /pers. C/ atkārtoti vērsās ar iesniegumu VSAA *(lietas 94.-107.lapa)*.

Ar VSAA 2018.gada 20.aprīļa lēmumu Nr.18/898905 atteikts uzsākt administratīvo procesu no jauna *(lietas 108.-110.lapa)*.

2018.gada 5.jūnijā /pers. C/ vērsās VSAA ar iesniegumu, lūdzot pārrēķināt vecuma pensiju sakarā ar uzkrāto pensijas kapitālu periodā pēc pensijas pārrēķināšanas *(lietas 111.lapa)*.

Ar VSAA Rīgas pilsētas Kurzemes nodaļas 2018.gada 4.oktobra lēmumu Nr.18/2357885 atteikts pārrēķināt valsts vecuma pensiju invalīdam uz mūžu *(lietas 19.lapa)*.

/pers. C/ 2018.gada 1.novembrī iesniedza apstrīdēšanas iesniegumu *(lietas 17.-18.lapa)*.

Ar VSAA direktores 2018.gada 29.novembra lēmumu Nr.18/2797615 lēmums Nr.18/2357885 atstāts negrozīts *(lietas 13.-14.lapa)*.

[2] 2018.gada 27.decembrī pieteicēja /pers. C/ iesniedza tiesā pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Pieteikumā norādīts, ka pieteicējai ir nodarīts tiesību aizskārums, jo VSAA neņem vērā visu pieteicējas apdrošināšanas stāžu. VSAA papildus iesniegtie dokumenti pierāda, ka pensijas aprēķinā nav ņemtas vērā visas iemaksas. Ir mainījušies tiesiskie un faktiskie apstākļi, vecuma pensijas aprēķinā nav ietverti 50%. VSAA Madonas nodaļa nav pareizi ievadījusi datus datu bāzē, līdz ar to līdz 1995.gada 1.decembrim nav ieskaitīti 11 gadi un 7 mēneši darba stāža. Aprēķinot vecuma pensiju no 2011.gada 28.oktobra, sākuma kapitāla noteikšanai VSAA nav ņēmusi vērā apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995.gada 31.decembrim, un vidējo apdrošināšanas iemaksu algu valstī Ls 428,07 apmērā. VSAA 2018.gada 20.aprīļa lēmuma Nr.18/898905 3.punkts nav patiess. Lēmums Nr.3/335645 par piemaksas pie vecuma pensijas piešķiršanu nav izpildīts, un piemaksa nav piešķirta, līdz ar to ir mainījušies lietas faktiskie un tiesiskie apstākļi.

[3] VSAA rakstveida paskaidrojumos pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz lēmumā ietvertajiem argumentiem. Papildus paskaidro, ka pieteicēja gan pieteikumā tiesai, gan aģentūras nodaļas lēmuma apstrīdēšanas iesniegumā būtībā ir lūgusi pārskatīt lēmumus par pensijas piešķiršanu un pensijas pārrēķināšanu, jo uzskata, ka viņas pensijas aprēķinā nav ietvertas visas iemaksu summas. VSAA ir pārbaudījusi pieteicējas pensijas aprēķinu un secinājusi, ka tas ir korekts un atbilstošs tiesību normām. Tas pieteicējai vairākkārtīgi izskaidrots.

[4] 2019.gada 8.februārī, 18.februārī, 9.aprīlī, 8.maijā, 10.jūlijā, 28.augustā saņemti pieteikuma papildinājumi. Pieteicēja norāda, ka pensijas summas starpību nav saņēmusi, iespējams, ir notikusi manuāla iekļūšana pieteicējas sociālā budžeta kontā. VSAA izsniegusi deviņus dažādus dokumentus par vecuma pensijas piešķiršanu, ar dažādiem izsniegšanas datumiem, dažādu darba stāžu un uz pensiju attiecinātām dažādām iemaksu summām.

[5] 2019.gada 25.aprīlī, 2.augustā un 30.septembrī tiesā saņemti VSAA rakstveida paskaidrojumi. VSAA paskaidro, ka visi pieteicējas argumenti un iebildumi ir par pensijas piešķiršanu, t.i., būtībā par 2013.gada lēmumiem, ar kuriem tika piešķirta un pārrēķināta pensija, un kuru tiesiskumu tiesa jau ir pārbaudījusi administratīvajā lietā Nr. A420494213 un atzinusi lēmumus par tiesiskiem. Pārbaudot 2018.gada 29.novembra lēmuma Nr.18/2797615 tiesiskumu, pieteicējas argumenti nav jāvērtē.

[6] Pieteicēja tiesas sēdē pieteikumu uzturēja, atsaucoties uz pieteikumā un pieteikuma papildinājumos minētajiem argumentiem.

[7] Atbildētājas pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina un uzturēja paskaidrojumos minētos argumentus.

Motīvu daļa

[8] Noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, kā arī izvērtējot lietā esošos pierādījumus, tiesa secina, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[9] Ar Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 16.aprīļa lēmumu pieņemti /pers. C/ pieteikuma papildinājumi *(lietas 209.-210.lapa).* Līdz ar to pieteikuma priekšmets izskatāmajā lietā ir VSAA 2018.gada 29.novembra lēmuma Nr.18/2797615 atzīšana par prettiesisku, mantiskā kaitējuma 15 088,60 *euro* un nemantiskā kaitējuma 264 014 *euro* atlīdzināšana un inflācijas koeficienta piemērošana laikus nesaņemtajai vecuma pensijas summai.

I

[10] Lai objektīvi varētu izvērtēt VSAA 2018.gada 29.novembra lēmuma Nr.18/2797615 tiesiskumu, tiesas ieskatā vispirms būtiski ir aplūkot situāciju, kāda ir izveidojusies pirms minētā lēmuma pieņemšanas.

[11] Ar VSAA 2013.gada 6.februāra lēmumu Nr.3/335622 pieteicējai piešķirta valsts vecuma pensija invalīdam uz mūžu *(lietas 118.lapa)*. Ar VSAA 2013.gada 6.februāra lēmumu Nr.3/335645 pieteicējai piešķirta piemaksa pie vecuma pensijas par apdrošināšanas stāžu līdz 1995.gada 31.decembrim Ls 17,50 mēnesī *(lietas 123.lapa).* Lēmuma Nr.3/335622 pielikumā norādīts, ka pieteicējas kopējais stāžs Latvijas pensijai ir 40 gadi, apdrošināšanas stāžs līdz 1995.gada 31.decembrim – 25 gadi *(lietas 118.lapa).*

Lēmumos norādīta apstrīdēšanas kārtība. Pieteicēja lēmumus neapstrīdēja, tie stājušies spēkā. Tātad pieteicēja neiebilda pret VSAA veikto aprēķinu par viņas kopējo darba stāžu un apdrošināšanas stāžu pareizību.

[12] Ar VSAA Zemgales nodaļas 2017.gada 10.maija lēmumu Nr.17/939402 no 2017.gada 1.janvāra pārskatīta pieteicējas vecuma pensija invalīdam uz mūžu, ar VSAA nodaļas 2017.gada 2.oktobra lēmumu Nr.17/1802089 pārrēķināta valsts vecuma pensija invalīdam uz mūžu sakarā ar iemaksu papildināšanu periodā pirms pensijas piešķiršanas vai pārrēķināšanas, uzkrāto pensijas kapitālu periodā pēc pensijas piešķiršanas vai pārrēķināšanas. Ar VSAA direktores 2017.gada 1.decembra lēmumu Nr.17/2217957 lēmums Nr.17/1802089 atstāts negrozīts *(lietas 63.-67.lapa)*. Lēmumā Nr.17/2217957 norādīts, ka vecuma pensija pārrēķināta sakarā ar iemaksu papildināšanu periodā pirms pensijas piešķiršanas (pārrēķināšanas) un uzkrāto pensijas kapitālu periodā no 2016.gada 1.maija līdz 2017.gada 31.maijam. Tātad pieteicējai piešķirtā vecuma pensija pārrēķināta no 2017.gada 1.jūnija.

Lēmumā Nr.17/2217957 detalizēti skaidrots, pamatojoties uz kādām formulām un kādiem normatīvajiem aktiem aprēķināts vecuma pensijas apmērs, secinot, ka pieteicējas vecuma pensijas apmērs aprēķināts pareizi. Lēmumā Nr.17/2217957 norādīts, ka tas var tikt pārsūdzēts Administratīvajā rajona tiesā viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas. Kā izriet no VSAA paskaidrojumiem un arī, pārbaudot informāciju Tiesu informatīvajā sistēmā, VSAA direktores 2017.gada 1.decembra lēmums Nr.17/2217957 nav pārsūdzēts. Tas nozīmē, ka pieteicēja nav iebildusi pret lēmumā Nr.17/2217957 secināto, ka vecuma pensijas apmērs aprēķināts pareizi, un lēmums stājies spēkā.

[13] 2018.gada 2.februārī un atkārtoti 22.martā pieteicēja ar iesniegumu vērsās VSAA *(lietas 75.-89.lapa, 94.-107.lapa)*. Iesniegumos pieteicēja norāda, ka pensijas aprēķins nav korekts, iebilst pret lēmumos Nr.17/1802089 un Nr.17/2217957 konstatēto darba stāža periodu. Uzskata, ka nepamatoti darba stāžā nav ieskaitīti 11 gadi un 7 mēneši, nav ieskaitīta bērna audzināšana no 1978.gada 26.janvāra līdz 1986.gada 25.janvārim.

Ņemot vērā minēto, konstatējams, ko pieteicēja faktiski ir vēlējusies apstrīdēt VSAA direktores 2017.gada 1.decembra lēmumu Nr.17/2217957, ar kuru atstāts negrozīts 2017.gada 2.oktobra lēmums Nr.17/1802089 par valsts vecuma pensijas invalīdam uz mūžu sakarā ar iemaksu papildināšanu (..) pārrēķināšanu.

[14] Pieteicējas izvirzītie iebildumi vērtēti VSAA 2018.gada 20.aprīļa lēmumā Nr.18/898905, ar kuru atteikts uzsākt administratīvo procesu no jauna *(lietas 108.-110.lapa)*. Lēmumā secināts, ka lietas faktiskie apstākļi, kuri bija par pamatu 2017.gada 1.decembra lēmuma Nr.17/2217957 pieņemšanai, nav mainījušies, kā arī nav mainījušies tiesiskie apstākļi – pēc lēmuma pieņemšanas nebija grozītas vai pieņemtas jaunas tiesību normas, pamatojoties uz kurām VSAA būtu pamats pieņemt jaunu lēmumu.

Atbilstoši informācijai Tiesu informatīvajā sistēmā pieteicēja minēto lēmumu pārsūdzējusi Administratīvajā rajona tiesā. Sūdzība pamatota ar jaunatklātiem apstākļiem, kas, pieteicējas ieskatā, izriet no VSAA 2017. un 2018.gadā sagatavotajiem un izsniegtajiem dokumentiem un maina lietas faktiskos apstākļus.

Izvērtējot pieteicējas argumentus kopsakarā ar lietā esošajiem pierādījumiem, tiesa 2018.gada 22.jūnija lēmumā lietā Nr.A42-02090-18/27 nekonstatēja nevienu no Administratīvā procesa likuma 87.panta pirmajā daļā minētajiem apstākļiem administratīvā procesa uzsākšanai no jauna. Tiesa norādīja, ka nepastāv juridisks pamats par faktisko apstākļu maiņu uzskatīt sūdzības iesniedzējas subjektīvus uzskatus par spēkā stājušos un par neapstrīdamu kļuvušu administratīvo aktu.

Ņemot vērā minēto, izskatāmās lietas ietvaros nav pamata apšaubīt pieteicējas vecuma pensijas apmēra aprēķina pareizību.

II

[14] Likuma „Par valsts pensijām" 24.panta otrajā daļā noteikts, ka, ja par periodu pēc vecuma vai invaliditātes pensijas (I vai II grupas invaliditātes gadījumā) piešķiršanas (pārrēķināšanas) ir veiktas vai bija jāveic apdrošināšanas iemaksas, piešķirtā (pārrēķinātā) pensija, pamatojoties uz tās saņēmēja pieprasījumu, pārrēķināma, bet ne biežāk kā reizi gadā.

2018.gada 5.jūnijā pieteicēja vērsās VSAA ar iesniegumu, lūdzot pārrēķināt vecuma pensiju sakarā ar uzkrāto pensijas kapitālu periodā pēc pensijas pārrēķināšanas *(lietas 111.lapa)*. Tā kā pieteicējas vecuma pensija pēdējo reizi bija pārrēķināta no 2017.gada 1.jūnija (ar VSAA nodaļas 2017.gada 2.oktobra lēmumu Nr.17/1802089 sakarā ar iemaksu papildināšanu periodā pirms pensijas piešķiršanas (pārrēķināšanas) un uzkrāto pensijas kapitālu periodā no 2016.gada 1.maija līdz 2017.gada 31.maijam), secināms, ka VSAA bija pienākums vērtēt, vai pēc pensijas pārrēķināšanas pieteicēja ir uzkrājusi papildu pensijas kapitālu, kuru varētu ņemt vērā, pārrēķinot vecuma pensiju.

[15] Atbilstoši VSAA paskaidrojumiem, atsaucoties uz Valsts ieņēmuma dienesta sniegto informāciju, ko atspoguļo lietā iesniegtā VSAA Rīgas pilsētas Kurzemes nodaļas 2018.gada 4.oktobra izziņa Nr.18/2357835, pieteicēja ir SIA „Labo ratu rija" mikrouzņēmuma darbiniece, laikā no 2017.gada jūnija līdz 2018.gada maijam viņas iemaksu objekts, no kura jāveic sociālās apdrošināšanas iemaksas, ir 0,00 *euro* (*lietas 116.lapa*). Pieteicēja minēto faktu neapstrīd. Līdz ar to konstatējams, ka par šo periodu viņa nav uzkrājusi papildu pensijas kapitālu, kuru varētu ņemt vērā, pārrēķinot vecuma pensiju. Tātad faktiskie un tiesiskie apstākļi, kuri bija par pamatu 2017.gada gada 2017.gada 2.oktobra lēmuma Nr.17/1802089 pieņemšanai, nav mainījušies.

Tā kā neizpildās likuma „Par valsts pensijām" 24.panta otrās daļas priekšnoteikumi, VSAA nav pamata pārrēķināt pieteicējas vecuma pensiju.

[16] 2018.gada 1.novembra apstrīdēšanas iesniegumā *(lietas 17.-18.lapa)* un pieteikumā tiesai pieteicēja iebilst pret vecuma pensijas aprēķinā agrāk piemēroto G (laika posms (gados), par kuru no pensijas piešķiršanas gada tiek plānota vecuma pensijas izmaksas). Uzskata, ka VSAA Madonas nodaļa nav pareizi ievadījusi datus datu bāzē, līdz ar to līdz 1995.gada 1.decembrim nav ieskaitīti 11 gadi un 7 mēneši darba stāža. Pieteicējas ieskatā, aprēķinot vecuma pensiju no 2011.gada 28.oktobra, sākuma kapitāla noteikšanai VSAA nav ņēmusi vērā apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995.gada 31.decembrim, un vidējo apdrošināšanas iemaksu algu valstī Ls 428,07 apmērā.

Izvērtējot apstrīdēšanas iesnieguma un pieteikuma tiesai saturu, secināms, ka pieteicēja faktiski iebilst pret VSAA 2013.gada 6.februāra lēmumu Nr.3/335622, Nr.3/335645 un 2017.gada 2.oktobra lēmumu Nr.17/1802089.

Kā norādīts šā sprieduma 11., 12. punktā, pieteicēja lēmumus nepārsūdzēja, tie stājušies spēkā. Pieteicējas iebildumi vērtēti arī sūdzības lietas ietvaros. Tiesa citas administratīvās lietas ietvaros secināja, ka nepastāv juridisks pamats par faktisko apstākļu maiņu uzskatīt sūdzības iesniedzējas subjektīvus uzskatus par spēkā stājušos un par neapstrīdamu kļuvušu administratīvo aktu *(sprieduma 13. punkts)*. Savukārt ar Administratīvās rajona tiesas spriedumu lietā Nr. A420494213 noraidīts pieteicējas pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu – pienākuma uzlikšanu Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai pārrēķināt /pers. C/ vecuma pensiju sakarā ar fondētās pensijas kapitāla papildināšanu. Minētajā lietā tiesa atzina par tiesisku VSAA 2013.gada 12.septembra lēmumu Nr.11-8/8132, ar kuru pieteicējai pārrēķināta valsts vecuma pensija kā invalīdam uz mūžu sakarā ar fondētās pensijas kapitāla papildināšanos. Tiesas spriedums 2014.gada 10.jūnijā stājies spēkā. Līdz ar to izskatāmās lietas ietvaros šie pieteicējas argumenti vairs netiks pārvērtēti.

[17] Pamatojoties uz minēto, tiesa secina, ka VSAA direktores 2018.gada 29.novembra lēmums Nr.18/2797615 ir tiesisks un pamatots, bet pieteikums noraidāms.

[18] Prasījums par atlīdzinājumu ir pakārtots prasījumam par lēmuma atzīšanu par prettiesisku. Tā kā tiesa ir noraidījusi pamatprasījumu, ir noraidāms arī prasījums par atlīdzinājumu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu, 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. C/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu veikts /pers. C/ piešķirtās vecuma pensijas uz mūžu pārrēķins.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese L.Hāzenfuse